OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

LsN Marietta Keravuori-Rusanen

20.9.2018

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI LIIKENNE- JA VIESTINTÄVIRASTON PERUSTAMISESTA, LIIKENNEVIRASTOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 61/2018 vp)

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI LIIKENNE- JA VIESTINTÄVIRASTON PERUSTAMISESTA, LIIKENNEVIRASTOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVISTÄ LAEISTA ANNETUN HALLITUKSEN ESITYKSEN (HE 61/2018 vp) TÄYDENTÄMISESTÄ (HE 104/2018 vp)

HE 61/2018 vp

Esityksessä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto ja Viestintävirasto lakkautetaan ja niiden tehtävät annetaan perustettavan Liikenne- ja viestintäviraston hoidettavaksi. Uuteen virastoon siirrettäisiin lisäksi nykyisen Liikenneviraston muut kuin väylänpitoon liittyvät tehtävät.

Nykyinen Liikennevirasto vaihtaisi nimensä Väylävirastoksi. Sen vastuulle jäisi liikenneväylien suunnitteluun, kehittämiseen ja kunnossapitoon liittyviä tehtäviä. Liikenneviraston nykyiset liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut (tie- rautatie- ja meriliikenteen ohjaus) on tarkoitus siirtää tätä tarkoitusta varten perustettavaan valtion erityistehtäväyhtiöön. Esitykseen sisältyy virastolakiehdotusten ohella niiden yhteinen voimaanpanolaki ja uudistuksen vaatimat liitelakiehdotukset.

Oikeusministeriö on jo aiemmin (17.5.2018) antanut liikenne- ja viestintävaliokunnalle asiantuntijalausunnon Liikenne- ja viestintäviraston perustamiseen tähtäävästä esityksestä (HE 61/2018 vp). Mainitussa lausunnossa ehdotettua uudistusta on arvioitu organisaatiosääntelyn näkökulmasta. Huomiota on kiinnitetty sääntelyn täsmentämistarpeisiin erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston organisaation määräytymisen ja kyberturvallisuuskeskuksen aseman osalta. Lisäksi lausunnossa on arvioitu perustuslain 124 §:n kannalta virastolakiehdotuksiin sisältyviä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat eräiden palvelutehtävien siirtämisen yksityiselle.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

HE 104/2018 vp

Täydentävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan teknisiä muutoksia alkuperäiseen hallituksen esitykseen. Erityisesti muutosten todetaan koskevan tiettyjä eduskunnan jo hyväksymiä lakiehdotuksia sekä lakiehdotusten johtolauseiden muutoksia.

Oikeusministeriö ei ole antanut heinäkuussa lausuntokierroksella olleesta täydentävästä esityksestä lausuntoa liikenne- ja viestintäministeriölle. Esitystä ei ole ehditty kiireellisyytensä vuoksi tarkastaa oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

Täydentävässä esityksessä lakiehdotuksista ehdotetaan poistettaviksi maakuntauudistuksen kohdistuvat viittaukset. Maakuntauudistuksen liikennettä koskevat henkilö- ja tehtäväsiirrot on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi erillisellä hallituksen esityksellä syksyllä 2018.

Lisäksi esitykseen sisältyvät viittaukset parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä olevaan lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (HE 29/2018 vp) ehdotetaan muutettavaksi viittauksiksi hallintolainkäyttölakiin (586/1996). Lakiehdotuksiin ei ole viimeksi mainitulta osin huomautettavaa. Muussa laissa tai asetuksessa olevat yleisviittaukset hallintolainkäyttölakiin tarkoittaisivat oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantulon jälkeen viittausta kyseiseen lakiin. Uuden yleislain mukaan valituslupasääntely olisi lähtökohtana muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Muuhun lainsäädäntöön sisältyvät viittaukset hallintolainkäyttölain tiettyyn säännökseen edellyttävät sen sijaan tarkistamista vastaamaan uutta yleislakia. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa koskevan lain säätämiseen tähtäävään hallituksen esitykseen sisältyy polttoainemaksusta annetun lain 23 a §:n muutosehdotus. Mainittua säännöstä on ehdotettu muutettavaksi myös käsiteltävänä olevissa esityksissä toimivaltaisen viranomaisen osalta.

Esityksen mukaan siinä on pyritty selkeyttämään sääntelyn suhdetta EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen ja ehdotettu poistettavaksi tietosuoja-asetukseen kohdistuva viittauksia niiltä osin kuin niitä voidaan pitää tarpeettomina. Esityksen yleisperusteluissa on korostettu tietosuoja-asetuksen mukaisuutta, mutta henkilötietojen käsittelyn oikeuttavasta kulloisestakin käsittelyperusteista tai kansallisen liikkumavaran käytöstä ei tehdä yksityiskohtaisissa perusteluissa miltään osin selkoa. Esimerkiksi säilytysaikasääntelystä puuttuu liikkumavarakuvauksen lisäksi myös perustelut, joista kävisi ilmi ehdotetun sääntelyn yhteensopivuus yleisessä tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan kanssa. (HE 104/2018 vp. 13. le 26 §). Huomionarvoista on lisäksi, että yleisperustelumaininnan osalta (s.8-9) jää epäselväksi, onko joltakin osin tarkoitus jättää tietosuoja-asetuksen vastaisista sääntelyä voimaan, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä. Yksityiskohtana voidaan lisäksi mainita, että HE 104/2018 vp 37. lakiehdotuksen 12 §:n 1 momentin 4 kohta vaikuttaa tietosuoja-asetuksen kanssa sisällöltään päällekkäiseltä.